

Kapitola 1.

POŠTOVNÍ HOLUB

„**A**no, mám pro tebe zprávu, Zirone. Bude hůř!“

„Kvůli takové zprávě jsem nemusel tolik spěchat, Sarkany.“

„Nevšiml jsem si, že by ses zadýchal. Přišel jsi pozdě.“

„Chodím právě tak včas jako člověk bez hodinek. Čas odhaduji podle stavu žaludku.“

„Kolik je tedy hodin?“ otázal se Sarkany.

„Dvanáct, přáteli. Od rána do večera,“ ušklíbl se Zirone.

Obsah jejich rozhovoru by jistě překvapil náhodného poutníka, který by se 18. května 1867 vypravil do okolí Arca di Riccardo v přístavním městě Terstu a vystoupal až na terasu poblíž katedrály San Giusto, aby se potěšil pohledem na záliv a na širé moře, na nádhernou modř posetou pestrobarevnými skvrnkami plachetnic, rybářských člunů i mohutných zámořských korábů. Kdyby zde potkal ty dva muže, Sarkanyho a Zironeho, odhadoval by je na dva mladé úspěšné obchodníky, kteří si vyšli na procházku, aby si ukrátili čas, než přístavní dělníci naplní útroby jejich trojstěžníku zbožím, které oni poté dopraví s velkým ziskem na druhý konec světa. Sarkanymu bylo pětadvacet let. Byl urostlý, a třebaže měl temnou pleť, rysy jeho obličeje byly více evropské než africké. Měl krásné tmavé oči, souměrný nos a pravidelná, na muže jemná ústa. A právě ty oči a ta ústa prozrazovaly Sarkanyho potměšitou povahu, pokud ho zkoumal skutečný znalec. Běžného pozorovatele Sarkany dovedl svým ušlechtilým zjevem oklamat a této dovednosti využíval do krajnosti už od svých jinošských let, kdy se mu podařilo uprchnout z jisté francouzské polepšovny.

Jeho druh Zirone byl o pět let starší. Pocházel ze Sicílie a neskrýval, že je rozený dobrodruh, hotový vykonat jakoukoli špinavost ve prospěch kohokoli, kdo mu zaplatí. Se Sarkany se seznámil právě na Sicílii. Byl velký, vousatý, a třebaže ho od Sarkanyho nedělilo moc let, někdy budil dojem, že je jeho starší bratr. Byl energický až výbušný a vždy upovídaný a veselý. Dnešního dne udělal výjimku a v zasmušilosti nezůstával pozadu za svým druhem. Hlad ho připravil o náladu.

„A co pan Toronthal?“ vyzvídal na Sarkany.

„Nic. Ani zlatka.“

„Zatracená válka v Americe!“ zaklel Zirone. „Tu nám byl čert dlužen.“

„Válka byla v pořádku,“ namítl Sarkany. „Dobře jsme na ní vydělali. Horší je, že ji Sever vyhrál.“

Dívali se pak na moře a vzpomínali na bouřlivé doby války Severu proti Jihu v daleké Americe, kdy pomáhali bankéři Silasu Toronthalovi podporovat otrokářské státy Jihu. Přes libyjské kontakty měl Toronthalův dům styky s otrokářskými společnostmi v rovníkové Africe a sám Sarkany se několikrát vydal až do Angoly, kde se setkal s otrokáři Alvezem a Harrisem. To všechno teď bylo pryč. Ne snad, že by obchod s otroky v Africe skončil, mířil však převážně na Střední východ a byl plně v rukou arabských otrokářů. Američané, Portugalci a nepřímě i Toronthal a jeho skupina přišli o zisky.

A tak se stalo, že se dva na pohled ctihodní pánové Sarkany a Zirone potulovali Terstem a marně vyhlíželi příležitost, která by jim vrátila ztracený blahobyt.

Rozumí se, že lidé jejich povahy nemysleli na zadní kolečka a slovo „úspory“ v jejich slovníku chybělo.

V mizerné náladě se tedy procházeli v zanedbaném parku kolem katedrály, který dříve býval hřbitovem.

Zironeho pohled upoutal jakýsi pohyb v křovinách. Minulost sicilského bandity ho naučila ostražitosti. Zastavil se a opatrně chytil druhá za paži.

„Copak?“ zeptal se Sarkany.

„Tam...“ ukázal Zirone prstem.

„Pták.“

„Máš takový hlad, že se budeš živit chytáním ptáků? Nejsi kočka, milý Zirone.“

„Je to holub,“ poznamenal Zirone.

Teď už viděl opeřence i Sarkany. Pták byl zřejmě vysílený.

Nepodařilo se mu přistát na římse katedrály, zamířil tedy k výklenku nad sochou svatého Justiniána, až skončil bez pohybu na podstavci sochy.

Sarkany se na ubožáka díval pohrdavě, zato Zironemu oči jen hrály. Rozhlížel se. Usoudil, že pták sem přiletěl ze severu, tedy z nitra evropské pevniny. Odkud asi?

A kam měl namířeno?

Holub se pokoušel vzlétnout. Hřbitov tedy nebyl jeho konečný cíl.

Zirone se rozhodl, že ptáka chytí. Obezřetně se k němu kradl. Unavený holub si ho nevsímal a postřehl ho, až když po něm Zirone vztahoval ruce. Pohnul nemohoucně křídly, vzlétl a padl o několik kroků dál. Ve vteřině se po něm Zirone vrhl a uchopil ho do dlaní. Chtěl ho zabít a upéct. Jako kluk se na Sicílii živil ptáctvím a byl teď spokojený, že na své někdejší dětské řemeslo nezapomněl. Otočil ptáka na záda a sevřel mu hlavu. Pak vzkřikl a obrátil se k Sarkanymu.

„Podívej se! Je to poštovní holub.“

Sarkany byl zahloubaný do chmurných myšlenek o zlé době, která už ne-
přeje pokoutním obchodům se zbraněmi a otroky.

„Co na tom? Spousta lidí si posílá dopisy vzduchem.“

„Komupak asi je určený lístek, který holub nese?“

V tu chvíli Sarkanymu došlo, že by holub mohl mít větší cenu než pár gramů tuhého masa k obědu. Zatímco Zirone ptáka držel, Sarkany uvolnil z holubovy nohy pouzdro a vytáhl z něho arch velmi jemného papíru. Bylo na něm osmnáct výrazů ve třech sloupcích po šesti slovech:

LARKEZ	JATKEE	RSSRPA
AVEOAC	SNNACE	VIBRDO
PUROTA	RIICMB	POAVPE
KONSPS	IZZAUV	SMMIUA
IROJUA	ANCKYM	SNZJTD
EKTKZA	UVOISE	EAVOAT

„Nějaké děti se učily psát,“ poznamenal Zirone a stiskl holuba pevněji.

„Kdepak, to není hra,“ odporoval mu Sarkany. „Ne aby tě napadlo holoubkovi ublížit! Tohle je šifrovaný dopis.“

Zirone se uměl spíš ohánět dýkou a brokovnicí s upilovanou hlavní než nějakými lejstry. Ale Sarkany trval na svém.

„Lidé si vymýšlejí různé prostředky, jak zaznamenat tajemství. Všelijak zamotají písmena, aby si nikdo nemohl přečíst, co je v dopise napsáno.“

„Jsou pěkně zamotaná, to ano. Ale jak je rozmotat?“ vrtalo Zironemu hlavou.

„K tomu slouží klíč. Jsou různé druhy klíčů, které pomáhají dopis zašifrovat. Příjemce má pak stejný a s jeho pomocí dopis dešifruje.“

„Jaký klíč se hodí k tomuhle dopisu?“ zeptal se Zirone.

Sarkany měl s nedůvtipným druhem nekonečnou trpělivost.

„To nemohu vědět, kamaráde. A už vůbec netuším, co je tu napsáno. Jenže mám tušení, že by nám to mohlo přinést štěstí.“

„Hm...“ zabručel Zirone pochybovačně.

„Proč si někdo dává práci s šifrováním? Protože něco skrývá. Každé tajemství má svoji cenu, a co má cenu, může nám přinést užitek.“

„Řekl bych, že spíš než poselství nám přinese užitek posel, když si ho uvaříme k obědu. Uхни kousek, zakroutím mu krkem a ty zatím lušti ten svůj papírek,“ řekl Zirone posměšně.

„Jen se neukvapuj, Zirone,“ radil mu Sarkany a zadržel druhovi ruku, čímž podruhé zachránil ptákovi život. „Živý holub nás může dovést k příjemci zprávy. Pak uvidíme, jakou cenu to tajemství má.“

„Co když ta osoba nežije v Terstu? Holub poletí třeba až do Afriky.“

„Nezbývá než to vyzkoušet. Pomůžeme holubovi, aby se vzpamatoval a mohl pak dopravit lístek adresátovi.“

Holub byl vyčerpaný hladem.

Zirone se rozhlížel a našel nějaká zrnka. Aniž ptáka pustil, dovolil mu, aby se nasytil, a když se pak pták napil z kaluže, očividně ožil. Čiperně se rozhlížel kolem sebe a Zirone musel vynaložit hodně pozornosti, aby se mu nevyprostil ze sevření.

Sarkany zatím pečlivě opisoval depeši do zápisníku. Dával si záležet, aby nespletl ani jedno písmeno. V šifrách záleží na postavení každé litery. Nespěchal. Když byl hotov, původní lístek složil a vsunul ho do pouzdra.

Za půl hodiny byl holub přichystaný k odletu. Sarkany mu připevnil pouzdro na nohu a Zirone poskytl poslední zrnka.

„Teď zbývá ještě jedno,“ řekl Zirone.

„Copak?“ zeptal se Sarkany, poněkud rozmrzlý, že jeho přítel nebere věc dost vážně.

„Musíme se naučit létat, abychom mohli holuba sledovat.“

Sarkany se rozhlédl. Nad nimi se tyčila věž katedrály. Zirone pochopil. S holubem v hrsti vykročil ke vchodu. Po třech minutách stáli na galerii pod střechou věže. Celý Terst se před nimi rozkládal jako dětská stavebnice.

„Jestli adresát žije někde tady,“ ukázal Sarkany, „máme tajemství napůl v kapse. Jestli nám pták zmizí za obzorem...“

„...budeme na tom stejně, jako jsme byli, než jsme ho chytili.“

Na věži starého zámku hodiny odbily čtvrtou. Byl jasný den. Slunce zlatilo střechy města šikmými paprsky.

Sarkany převzal od Zironého ptáka a pustil ho.

Pták roztáhl křídla, několik metrů letěl, ale pak se otrásl a padal střemhlav dolů.

Sarkany zaklel. Holub mu zmizel z očí.

Zirone se vrhl k oknu galerie a naklonil se ven.

„Vzpamatoval se! Letí! Směřuje na severozápad!“

Bylo zřejmé, že pták nabral směr a vyrazil teď rovně, veden obdivuhodným pudem poštovního holuba. Letěl už velmi rychle, jako by chtěl dohnat vynucenou přestávku.

Sarkany se Zironem sledovali jeho let s obavami i nadějí. Bylo jim jasné, že směřuje přímo k adresátovi tajemné depeše, jenže nebylo jisté, zdali ten člověk nežije někde daleko za hranicemi města. Oba si trpce uvědomovali, že všechny jejich naděje teď závisí na jednom malém opeřenci.

Štěstí jim přálo.

„Pořád ho vidím,“ volal vzrušeně Zirone.

Sarkany si už nebyl jist, jestli ho dobře rozeznává, byl už velice daleko. Zirone měl lepší zrak než on.

„Dívej se pořádně,“ nabádal ho. „Záleží na tom všechno.“

Holub začal kroužit.

„Myslím, že brzy přistane...“ zašeptal Zirone.

„Vidíš ten dům? Vidíš ho pořádně?“

„Je to vysoký dům... převyšuje ostatní.“

„Je na něm něco nápadného?“

„Nestркеj do mě,“ odsekl nervózní Zirone, nespouštěje z holuba oči. „Vidím ho. Krouží. Už je nad střechou. Hrome, je to obyčejné stavení, jakých jsou v Terstu tisíce.“

„K čertu s mýma očima. Vidím jen změt střech. Pověz, je tam něco, podle čeho bychom mohli ten dům rozeznat?“ naléhal Sarkany.

„Stromy.“

„Jaké stromy? Aha, už vidím jejich koruny.“

„V tom směru je park Giardino Basevi a nemocnice.“

„Vím, kde je nemocnice. Ano, vidím ji. A ten dům...“

„Má na střeše věžičku s korouhvičkou. Holub právě vklouzl dovnitř!“

„Dům s korouhvičkou poblíž nemocnice...“ opakoval Sarkany zamýšleně. Pak se na svého druha usmál. „Myslím, že je zbytečné ztrácet tady čas. Půjdeme se projít do parku.“

Zirone pochopil a na jeho snědé tváři se objevil vychytralý úsměv.

Oba muži sestoupili z věže a volným krokem procházeli křivolakými uličkami, až po hodině došli do Giardino Basevi. Když vzhledli, uviděli hranatou věž katedrály, která jim posloužila za pozorovatelnu. Slunce ji okrášlilo zlatavou barvou. Zirone ale nemařil čas vychutnáváním kouzelné atmosféry májového podvečera. Ukázal prstem a zvolal:

„To je on. Dům s věžičkou a korouhvičkou.“

Sarkany ho odměnil příjemným úsměvem gentlemana a bez otálení se obrátil k pánovi, který tudy procházel, aby ho oslovil bezchybnou italštinou:

„Promiňte, pane, dobrý večer. Mohl byste mi laskavě sdělit, komu patří tento dům?“ Ukázal na dům s věžičkou.

Oslovený nadzvedl klobouk a s lehkou úklonou odpověděl:

„Zajisté, pane. Tento dům obývá Jeho Milost hrabě Zathmar. Přeji vám dobrý večer.“

Uklonil se a pokračoval v podvečerní procházce. Kdyby se otočil, spatřil by dvě nehybné postavy mužů s obličejí neprozrazujícími ani špetku důvtipu.